

Amennyiben a mezőgazdasági őstermelő biztosított jogállása nem áll fenn az egész évben, akkor a c) pont alapján – vagyis a biztosítottak nem minősülő mezőgazdasági őstermelőre vonatkozó szabályok szerint – a tárgyévre megállapított adóalapot csökkenti a biztosított jogállás időszakára fennálló szociális hozzájárulási adó kötelezettség alapja.¹⁰⁰

Példa:

Átalányadózó biztosított mezőgazdasági őstermelő 2024. szeptember 20-tól munkaviszonyban áll, vagyis ettől az időponttól járulékfizetésre nem kötelezett őstermelőnek minősül. Bevétele a mentességi határt meghaladja. Az éves átalányban megállapított adóköteles őstermelői jövedelme 2 500 000 forint.

Biztosított átalányadózó őstermelőként a szocho alapja havonta a minimálbér (nem választott magasabb járulékalapot), vagyis januártól augusztusig $8 \cdot 266\,800$ forint, és szeptember hónapra $266\,800 \cdot 19/30 = 168\,973$ forint, összesen 2 303 373 forint.

Nem biztosított őstermelőként a szocho alapja a tárgyévi összevont adóalapba tartozó őstermelői tevékenységből származó jövedelem, vagyis 2 500 000 forint lenne. Mivel azonban az őstermelő biztosított jogállása nem állt fenn az egész évben, ezért a 2 500 000 forintos adóalapot csökkenteni kell a biztosított jogállás időszakára fennálló szociális hozzájárulási adó kötelezettség alapjával: $2\,500\,000 - 2\,303\,373$ forint = 196 627 forint.

Az éves szocho alapja ennek megfelelően $2\,303\,373 + 196\,627 = 2\,500\,000$ forint.

A fizetendő adó az adóalap 13 százaléka¹⁰¹.

A Tbj. szerint saját jogú nyugdíjasnak minősülő mezőgazdasági őstermelő összevont adóalapba tartozó őstermelői tevékenységből származó jövedelme *mentes* a szociális hozzájárulási adó alól.¹⁰²

Az adóévben a Tbj. szerint saját jogú nyugdíjassá váló mezőgazdasági őstermelő az adó alapjának megállapítása során nem veszi figyelembe a fentiek szerint a tárgyévre megállapított adóalapjának a nyugdíjfolyósítás kezdő napját követő időszakra arányosan jutó részét.¹⁰³

Példa:

Átalányadózó munkaviszonyban álló mezőgazdasági őstermelő 2024. szeptember 20-tól nyugdíjban részesül. Az éves átalányban megállapított adóköteles őstermelői jövedelme 2 000 000 forint, vagyis meghaladja a mentességi határt. Nem biztosított őstermelőként főszabály szerint a tárgyévi szocho-alapja 2 000 000 forint lenne, azonban ennek az összegnek a nyugdíjfolyósítás kezdő napját követő időszakra arányosan jutó része $(2\,000\,000 \cdot 103/366 = 562\,842)$ nem képez szocho-alapot, így a tárgyévi szocho-alap $2\,000\,000 - 562\,842 = 1\,437\,158$ forint.

¹⁰⁰ Szocho tv. 7. § (3a) bekezdés

¹⁰¹ Szocho tv. 2. § (1) bekezdés.

¹⁰² Szocho tv. 5. § (1) bekezdés j) pontja szerint.

¹⁰³ Szocho tv. 7. § (7) bekezdés

4.2 A szociális hozzájárulási adó és adóelőleg fizetésének és bevallásának szabályai:

Az a)-b) pontokban meghatározott biztosított mezőgazdasági őstermelő a minimálbér vagy a magasabb összegű társadalombiztosítási ellátások megszerzése érdekében vállalt összeg alapján – figyelemmel az adófizetési kötelezettség alóli mentesítésre vonatkozó szabályokra is – negyedévente adóelőleget állapít meg, amelyet a negyedévet követő hónap 12-éig fizet meg. A minimálbér alapján adófizetésre kötelezett őstermelő a tárgyévben először arra a negyedévre fizet adóelőleget, amelyben az őstermelői tevékenységből származó – támogatások nélküli – bevétele az éves minimálbér felét, azaz 1 600 800 forintot, illetve átalányadózó őstermelő esetében az éves minimálbér ötszörösét, azaz 16 008 000 forintot meghaladja.¹⁰⁴

Ez a szabály tehát nem vonatkozik arra a mezőgazdasági őstermelőre, aki a magasabb összegű társadalombiztosítási ellátások megszerzése érdekében magasabb összeg után fizeti meg a társadalombiztosítási járulékot. Ezen személyi kör bevételi értékhatártól függetlenül teljesíti negyedéves adóelőleg-fizetési kötelezettségét a vállalt összeg alapulvételével.

A tárgyévre vonatkozóan a NAV közreműködése nélkül elkészített bevallásban vagy a NAV által összeállított adóbevallási tervezet felhasználásával elkészített személyijövedelemadó-bevallásban kell az előlegként megfizetett adót elszámolni, az adóbevallás benyújtásának határidejéig a különbözetet megfizetni, és a bevallás megfelelő rovatában lehet a túlfizetésként mutakozó különbözet összegéről rendelkezni.

A c) pontban meghatározott járulékfizetésre nem kötelezett őstermelő adóelőleg fizetésére nem kötelezett. Az adót a személyijövedelemadó-bevallásában vagy a NAV által összeállított adóbevallási tervezet felhasználásával elkészített személyijövedelemadó-bevallásban a bevallásra előírt határidőig állapítja meg, vallja be, és a bevallás benyújtásának határidejéig fizeti meg.

A mezőgazdasági őstermelőkre vonatkozó közös szabály szerint mentesül az őstermelő a bevallási kötelezettség alól, ha az adóévben a tevékenységből származó – támogatások nélküli – bevétele nem haladja meg a rá vonatkozó bevételi értékhatárt, és ezért adó fizetésére nem kötelezett.¹⁰⁵

A mezőgazdasági őstermelő által fizetett szociális hozzájárulási adó költségkénti elszámolásáról a „Szociális hozzájárulási adó költségkénti elszámolása” című részben tájékozódhat.

¹⁰⁴ Szcho tv. 22. § (1) bekezdése.

¹⁰⁵ Szcho tv. 22. § (3) bekezdése.